

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

O ČINNOSTECH
GERONTOLOGICKÉHO
INSTITUTU, O.P.S.
ZA ROK 2023

GERONTOLOGICKÝ
INSTITUT

Obsah

Úvodní slovo	2
Základní informace o Gerontologickém institutu o.p.s.	3
Stáří spojuje 2023	4
Restabus	10
Feanci	12
Komplexní řešení EAN	13
Konference Olomouc – 2. ročník	16
Advocacy a lobbingové aktivity	18
Ekonomické údaje za rok 2023	20

Poděkování

Laskavý čtenáři Výroční zprávy Gerontologického institutu, děkuji Ti za čas, který tomuto dokumentu věnuješ. Zakládali jsme ho s cílem co nejlépe porozumět starým lidem a společnosti, jejíž jsou právě senioři stále významnějšími členy, a rozšířit tak skupinu nositelů „pochopeného problému“.

Náš institut udělal v roce 2023 kus poctivé práce na poli vzdělávání profesionálů v oblastech stáří a stárnutí. Pokračovali jsme ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a Institutem pro restorativní justici a dokončili projekt RESTABUS. Vydali jsme Metodiku syndromu Elder Abuse and Neglect a poprvé v historii jsme zmapovali výskyt tohoto neblahého jevu v České republice.

Zásadní byla opět v naší činnosti každoroční konference Stáří spojuje, která je výsledkem celoročního úsilí, hledání aktuálních významných témat a ve svém výsledku nám pomáhá vyhodnotit současný stav stáří v České republice a přináší významné argumenty ze zahraničí. Letošní ročník se zabýval tvůrčím potenciálem starších lidí, stěžejní tezí bylo „Tvořím, tedy jsem“. Získali jsme mnoho podnětných informací, které plánujeme dále zužitkovat v následujícím ročníku a pomoci tak prezentovat jiný úhel pohledu na stáří.

Třetí oblastí, kam bylo soustředěno naše úsilí, byla advocacy činnost pro zlepšení života starých lidí v naší republice.

Děkuji všem, kteří se na práci Gerontologického institutu o.p.s. zasloužili.

MgA. Jan Lorman

Ředitel a zakladatel
Gerontologického institutu, o.p.s.

Základní informace o Gerontologickém institutu o.p.s.

DATUM ZÁPISU

23. 02. 2011

SÍDLO

Karoliny Světlé 286/18
110 00 Praha 1

WEB

www.giops.cz

E-MAIL

info@giops.cz

IČO: 24813737

DIČ: CZ24813737

ŘEDITEL

MgA. Jan Lorman

TAJEMNÍK

Bc. Lukáš Mareček

SPRÁVNÍ RADA

MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc.
prof. PhDr. Hynek Jeřábek, CSc.
ThLic. Mgr. Jaroslav Lorman, Th.D.

DOZORČÍ RADA

Mgr. Olga Mutlová
Ing. Zdeněk Vaněk
Ing. Jiří Hauptmann

BANKOVNÍ SPOJENÍ

Účet č. 2705443329/0800
Banka: Česká spořitelna
Rytířská 29, 110 00 Praha 1

Obecně prospěšnou společnost Gerontologický institut, o.p.s. založilo v roce 2011 občanské sdružení ŽIVOT90.

Jádrem aktivit Gerontologického institutu je analytická, vzdělávací, koncepční, metodická, konferenční a poradenská činnost v oblasti problematiky stáří a stárnutí. V této oblasti institut navazuje na bohaté zkušenosti svého zakladatele, ŽIVOTa90, který dlouhodobě poskytuje sociální služby seniorům a jejich blízkým, realizuje aktivizační programy pro seniory, osvětové informační kampaně o stáří a provozuje také Divadlo U Valšů přátelské k seniorům.

Gerontologický institut, o.p.s. vytváří prostor ke zkoumání širších souvislostí této problematiky, k jejímu řešení na odborné úrovni a zároveň ke vzdělávání odborné i laické veřejnosti. Důraz je přitom kladen na odbornou erudici v oblasti gerontologie a na spolupráci se zahraničními odborníky a organizacemi.

Aktivity Gerontologického institutu jsou přístupné odborné veřejnosti z celé ČR, konference mají zpravidla celostátní charakter.

*Důraz je přitom kladen
na odbornou erudici v oblasti
gerontologie a na spolupráci
se zahraničními odborníky
a organizacemi.*

**GERONTOLOGICKÝ
INSTITUT**

spojuje

Stáří spojuje 2023

Konference Stáří spojuje 2023, proběhla v hybridní formě ve dnech 20–21 listopadu 2023 kombinovaně v prostorách ČSVTS na Novotného lávce 5 v Praze 1 a prostorách ŽIVOTa90 Karolíny Světlé 18 v Praze 1. Vzhledem k dobrým zkušenostem z let minulých byla účastníkům umožněna jak fyzická tak virtuální účast. Většina přednášejících se konference zúčastnila živě, s výjimkou zvláštní zmocněnkyně Světové zdravotnické organizace Dr. Zsophie Pusztai, která se z důvodů pracovního vytížení ve Švýcarsku nemohla zúčastnit a přednášeních z architektonického studia Apropos Architects, kteří se toho času věnovali expozici českého pavilonu v Japonsku. Přednášeli proto online. Všechny přednášky byly živě přednášeny na YouTube, jejich záznam pak všem účastníkům zprostředkovan po konferenci.

Konference se zúčastnilo 148 osob z toho 27 účastníků virtuálně a 28 zvaných hostů. Díky podpoře MHMP, MPSV a Nadaci EPCG a obdrženým grantům jsme mohli zachovat cenu za registrační poplatky nízkou a umožnit tak co největší účast z řad jak laické, tak odborné veřejnosti. Nově jsme také nabídli registraci zdarma studentům vysokých a vyšších odborných škol a seniorům, kterým byla nabídnuta účast na praktických workshopech 2. den. Hybridní forma také umožnila účastnit se jednotlivcům ze vzdálenějších koutů republiky, kteří by jinak s ohledem na náklady na dopravu a ubytování nepřicestovali. Informaci o konferenci jsme zveřejnili na našich webových stránkách a sociálních sítích, stránkách a sítích ŽIVOTa90, zveřejněna byla i na portále sociálnipolitika.eu a na stránkách Asociace poskytovatelů sociálních služeb. APSS také informaci rozšířila na svoje členy. Stejně tak jsme požádali naše kontakty na krajských úřadech, aby informaci rozšířili mezi své organizace.

Konference se konala pod záštitou Ministra práce a sociálních věcí Ing. Mariana Jurečky, a Ing. Alexandry Udženije radní hlavního města Prahy. Mgr. Šárka Jelínková, Náčelnice MPSV ČR pronesla úvodní slovo. Moderování konference se ujaly socioložky Mgr. Lucie Vidovičová, Ph.D. a Mgr. Et Mgr. Marcela Petrová Kafková, Ph.D. spolu s naším panem ředitelem MgA. Janem Lormanem.

Konference byla rozčleněna do 2 dnů: 1. teoretický přednáškový den a 2. praktický workshopový den. A 3. tematických bloků. **Hlavními tématy letošní konference byly oproti loňským rokům, témata věnující se prezentaci jiného obrazu stáří. Zaměřovala se na prezentaci obrazů aktivního stáří, udržení nezávislosti, svébytnosti, stáří usilující o plné uplatnění schopností, participující na tvorbě společenských hodnot. Chtěli jsme ukázat příklady užitečného života. Představit seniory, kteří „neodkládají odpovědnost za svůj život na ramínko v cizí skříni“.** Diskutovat nad tím do jaké míry může člověk stresům ve stáří předcházet a anticipovat projevy stárnutí, které přijdou. Zda je fyzické či mentální cvičení, pěstování neformálních

Mezinárodní konference Stáří spojuje 2023

24. – 25. října

Tvořím tedy
jsem

Hybridní
konference

Účast osobní
i virtuální možná

Podívejme se na stáří
i z jiného úhlu pohledu...

Český svaz vědeckotechnických společností,
Novotného lávka 200/5, Praha 1.

**Registrace a možnost zaslání vědeckých
příspěvků k zařazení do programu otevřena.**

Více info na
www.giops.cz

GERONTOLOGICKÝ
INSTITUT

mezilidských vztahů, vytváření si finanční rezervy a vědomé utváření stabilně pozitivního postoje k životu ve stáří odpovědí? Jsou senioři v obecném povědomí považováni za skupinu, která se podílí na celospolečenských hodnotách? Nebo jsou ageisticky pojmáni jako neužiteční, polymorbidní a péči vyžadující jedinci?

Některé odpovědi na dané otázky, či směřování konference měla dát úvodní panelová diskuse, které se zúčastnili: **Mgr. Klára Laurenčíková Šimáčková, zmocněnkyně vlády pro lidská práva, Dr. Zsófie Pusztai zvláštní zmocněnkyně WHO v ČR a Mgr. Lucie Vidovičová, Ph.D. socioložka věnující se problematice stáří a stárnutí na MU, Brno.** Mezi dalšími zvanými řečníky konference byli – Jan Lorman (zakladatel ŽIVOT 90, ředitel Gerontologický Institut), Hana Strejčková (Fyzioart), Jindřiška Gregoriniová (NIPOS, Praha), Olivera Těsnohlídková (Masarykova Univerzita, Brno), Barbora Valuchová (ŽIVOT 90, Praha), Lucia Mansfeldová (Pozitivní stáří, Praha), Marcela Petrová Kafková (Masarykova Univerzita, Brno), Jan Bartoš (Elpida, Praha), Alena Kastnerová (copywriterka/spisovatelka, Brno). Stejně jako loni jsme dali prostor zájemcům z řad profesionální veřejnosti zaslat návrh svého volného sdělení. Zasláné příspěvky pak hodnotila komise, která vybrala následující příspěvky: Hana Mudrová (AŠ), Gabriella Šlemarová, Blanka Novotná (FHS UK, Praha), Johana Křížová (Gerontologické poradensví, Praha), Zuzana Krutská Hypšová (Domov sociální péče Hagibor, Praha). Další tři zasláné zamítla z důvodu neodpovídajícího tematického zaměření, 2 doporučila zařadit do programu konference 2024.

2. den se pak konala řada workshopů jak pro profesionály pracující se seniory, prezentující formy vedení workshopů, tak workshopy pro seniory samotné, aby si profesionálové jako takoví mohli ozkoušet sami na sobě, jak takový workshop vypadá.

Velmi kladně hodnotíme, že se nám podařilo zachovat program konference kompletní a nahradit na poslední chvíli zrušenou přednášku a workshop Davida Savilla, přednáškou a workshopem Mgr. Hany Strejčkové. Přednášky řečníků jsme tentokrát

nemuseli nahrávat dopředu, během konference tak všichni přednášející mohli účastníky seznámit se svými příspěvky živě, tlumočnice pak anglicky mluvící přetlumočila do českého jazyka. Všichni čeští přednášející se konference zúčastnili prezentčně. Streamovali jsme jak plenární část, tak tu workshopovou (pouze tedy jeden hlavní stream z prostor divadla). Z celé konference máme záznam, všem registrovaným účastníkům jsme jej poskytli po konferenci. A budeme s ním dále pracovat směrem k cílové skupině odborníků a laické veřejnosti. Cíl konference se nám věříme podařilo splnit. Přednášky navíc jako každý rok po uplynutí určité doby zveřejníme na webu institutu, dostanou se tak i k dalším, kteří se konference nemohli zúčastnit. Všem účastníkům konference jsme dali možnost vyjádřit se jak k programu, tak organizaci konference přes online evaluační formulář. Ze zaslaných odpovědí vyplynulo že:

- účastníci volí virtuální formu z důvodu časových limitů, pracovních povinností a nemožnosti cestovat do Prahy potvrdily se tak naše předpoklady, že je dobré zachovávat hybridní formu
- konference u 27 % respondentů předčila očekávání u 64 % splnila očekávání a u 9 % byla označena za průměrnou
- kvalita řečníků byla u 91 % respondentů označena za výbornou
- kvalita workshopů pak byla podle 64 % respondentů výborná, 18 % průměrná a 18 % předčila očekávání.

Respondentů jsme se dále ptali na jejich nejzajímavější zážitek, doporučení témat do dalších let atd... Tyto informace jsme pak využili při plánování 12. ročníku v roce 2024.

Jako každý rok, i letos vzniklo v závěru konference písemné poselství s nímž dále pracujeme v rámci našich advokačních aktivit. V rámci diskuse se potvrdilo, že hovoříme-li tedy o strategii aktivního stárnutí a odpovědnosti za vlastní stárnutí (tak jak ji nastínila paní náměstkyně) je potřeba se podívat i na připravenost ČR v tomto ohledu, jaké kroky se podnikají a jakou cestu je potřeba ujit. Obecné povědomí ve společnosti je do jisté míry velmi odlišné od veřejného mínění, jsou to intuitivní normy, které se uplatňují jako významný faktor společenského vývoje, a proto se velmi těžko proměňují, jedná se o internalizované racionalizované představy o přirozeném řádu světa. Často si neuvědomujeme, jak poznamenala Mgr. Lucie Vidovičová, Ph.D., že kdo je v produktivním věku dnes, bude také jednou seniorem. Koncept aktivního stárnutí tak jak je veřejně deklarován se také často nepromítá např. do nastavení grantových výzev, veřejných politik atd. Domníváme se, že byt jsou veřejně deklarované strategie boje proti ageismu a aktivního stárnutí, ageismus jako takový stále ještě nebyl ve společnosti detabuizován, je to poslední ismus, který je ještě celospolečensky akceptovatelný a v současnosti bohužel mohutně podporovaný, různými špatně formulovanými prohlášeními.

Velkým příslibem do budoucna je proto přislíbená podpora a spolupráce ze strany české kanceláře světové zdravotnické organizace o které mluvila zvláštní zmocněnkyně pro ČR. Systémové vyloučení skupiny seniorů a nepochopení je v ageismu zásadní, např. média či obecně kulturní sféra stále majoritně stereotypně zobrazují klasické předsudky o stáří. Neúspěšné zestárnutí je velmi časté zobrazení seniorů. Překlopením společnosti na dlouhověkou navíc do jisté míry narůstá konflikt mezi mladou a starou generací, který je dále ještě podporován v rámci populistického boje o voliče. Obraz aktivního, či užitečného seniora, byť je na profesním poli napříč akceptován, je tak bohužel ve veřejném prostoru stále velmi těžké prosazovat.

Na závěry konference bychom rádi navázali i v roce 2024, 12 ročníkem bychom se ale rádi vrátili k tradičním tématům, kterým se v institutu věnujeme, neb z průběhu konference vyplynulo, že je po nich větší poptávka.

Doplňující informace:

WEBOVÉ STRÁNKY KONFERENCE:

[HTTPS://WWW.GIOPS.CZ/
KONFERENCE-STARI-SPOJUJE-2023](https://www.giops.cz/konference-stari-spojuje-2023)

ZÁZNAM VŠECH PŘEDNÁŠEK KONFERENCE:

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/
PLAYLIST?LIST=PLNSB2NNM510MQ2M-
SDGPZDHO2W2XDB-O2J](https://www.youtube.com/playlist?list=PLNSB2NNM510MQ2M-SDGPZDHO2W2XDB-O2J)

Témata

Hlavními tématy pro rok 2024 budou

CO TO JE STÁŘÍ?

- a.** Lidský věk a stáří. Věk je jenom číslo. Existuje „seniorní věk“? Pakliže ano, kde začíná a kde končí seniorní věk; jaký má obsah?
- b.** Stáří a zdraví. Biologické změny ve stáří. Co to je „stařecká křehkost“? Heterogenita seniorské populace. Psychologie stárnutí.
- c.** Týrán, zneužívání a zanedbávání seniorů.

STÁŘÍ V LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

- a.** Postavení seniorů ve společnosti.
- b.** Ageismus jako „postoj, který vyjadřuje obecně sdílené přesvědčení o nízké hodnotě a nekompetentnosti stáří“. Ageismus. Zdroje ageismu. Mýty a stereotypy.
- c.** Věk a zákony; senior v legislativě české a světové; Úmluvy: lisabonská úmluva, Úmluva OSN o právech starších lidí.
- d.** Společenský význam starců. Ekonomicky neproduktivní přítěž společnosti. Tradice a hodnoty, společenské transfery.
- e.** Starci jako zátěž; malthusiánství. Dlouhodobá a jiná péče f. Váha přínosu a zátěže; lez to porovnat, jak? Lze vážit? Porovnávat?

MEZIGENERAČNÍ VZTAHY

- a.** Podoba mezigeneračních vztahů.
- b.** Geneze mezigeneračních vztahů.
- c.** Ageismus – jako zatvrzelost a tvrdohlavost; statická povaha ageismu; ageismus- postoj bez vývoje, bez budoucnosti.
- d.** Hodnotová struktura mezigeneračních vztahů. Bilance mezigeneračních vztahů; aktuální – historická.

UMĚNÍ STÁRNOUIT

- a.** Umění stárnout.
- b.** Kontinuita života, stále jsem to já. Integrita osobnosti ve stáří.
- c.** Smysl života ve stáří. Vůle po smyslu.
- d.** Staří v existenciální periférii.
- e.** Sociální patologie ve stáří. Patologie stáří. Faktory posilující patologii ve stáří.
- f.** Osamělost x samota.

Pro rok 2024 plánujeme opět rozšířit nabídku odborného programu pozvat odborníky nejen z ČR a zahraničí, ale umožnit i další odborné veřejnosti zaslat abstrakta k jednotlivým tématům, z těchto vědeckých příspěvků pak odborný programový team konference vybere přednášky k zařazení do programu. Rádi bychom dále zařadili i sekci pro pečující veřejnost. V odpolední části programu plánujeme otevřít kreativní workshopy pro seniory a pro odborníky

RESTABUS

**Inovativní cesty definice, měření prevalence
a řešení seniorského abusu v ČR.**

Rok 2023 byl posledním rokem realizace rozsáhlého projektu RESTABUS, jehož realizace probíhala v období 7/2021–12/2023. Na projektu spolupracoval náš tým se zástupci Fakulty sociálních studií MU a Institutu pro restorativní justici. Hlavním cílem projektu bylo vytvoření metodiky tzv. široké definice seniorského abusu (tzv. EAN) a pilotní zavedení inovativních principů restorativní justice do řešení případů seniorského týrání, zanedbávání a zneužívání. Součástí projektu byl také reprezentativní výzkum v obecné seniorské populaci využívající mezinárodně srovnatelných nástrojů pro zjišťování prevalence různých forem abusu a hledání cest k jejich prevenci a řešení.

V roce 2023 jsme dokončili a zveřejnili výsledky projektu – výsledky výzkumného šetření, metodickou příručku, uskutečnili mezinárodní konferenci k tématu týrání, zneužívání a zanedbávání a další.

Týrání, zneužívání a špatné zacházení se seniory jsou témata, která u nás nebyly dlouho předmětem reprezentativních výzkumů. A nebyly tak dobře zmapované. To se ale změnilo díky projektu RESTABUS. Jednou z aktivit dokončených v roce 2023 byl průzkum, který probíhal formou anonymních dotazníků. Ty zahrnovaly celkem **244 otázek**. Pomocí dotazníků výzkumný tým zjišťoval zkušenosti jak s lehčími formami špatného zacházení, jako jsou hrubé verbální útoky či finanční zneužívání, až po ty vysoce závažné, jako je fyzické a sexuální násilí či omezování osobní svobody. A to vše u seniorů

a seniorek 65letých a starších z celé České republiky. Soustředili jsme se pouze na ty, kteří žijí v domácím prostředí. Celkem jsme dotazníkovým šetřením získali kolem dvou tisíc sedmi set odpovědí.

Za pomoci dotazníkového šetření projekt například ukázal, že týráním a zneužíváním trpí 29 % seniorů v ČR. Řada z nich navíc opakovaně a intenzivně. **Většina o tom s nikým nemluví. Pokud však ještě zohledníme nejen přímou zkušenost ve vlastní domácnosti, ale i zkušenosti z veřejných míst nebo svědectví takových činů dostáváme se na 41 %.** Tím, že jsme se dotazovali jen těch, kteří nás k sobě pustili do domácnosti, k mnoha obětem jsme se vůbec nedostali. **Jde tedy velmi pravděpodobně jen o špičku ledovce tohoto závažného fenoménu.** Násilí na seniorrech je tak i u nás významným celospolečenským problémem.

V posledním roce realizace projektu jsme také dokončili a zveřejnili metodiku týkající se restorativních přístupů v seniorním abusu pod názvem **Aplikace principů restorativní justice do systému řešení seniorského abusu, jejíž cílem je rozšířit možnosti řešení seniorského abusu o aplikovatelné přístupy restorativní justice.**

Prostřednictvím poznatků o hodnotách a principech restorativní justice a současně porozumění problematice seniorského abusu nabízí novou perspektivu, **jak lze reagovat na nežádoucí**

jednání ve vztahu k seniorům za využití kruhů, jako jednoho z typů restorativních programů. Metodika je využitelná pro státní i nevládní organizace, podnikatelské subjekty i jednotlivce, kteří v rámci svých služeb pečují nebo jinak přicházejí do kontaktu se seniory.

Poslední úterý v měsíci dubnu (25. 4.) proběhla **konference/workshop na téma Týrání a zneužívání seniorů** a možnosti řešení těchto situací za pomoci restorativních přístupů, na jejíž organizaci se společně s naším institutem podílela Masarykova Univerzita a Institut pro restorativní justici.

Jeden ze zásadních workshopů vedla kanadská expertka **Arlene Groh**. Workshop byl organizován pod záštitou MPSV (aplikační garant projektu), a za přítomnosti Vládní zmocněnkyně pro lidská práva.

Účastníci pak měli možnost nejen kruh s Arlene zažít v rámci odpoledního workshopu, ale také se naučit jednoduché, ovšem podstatné parametry pro dobré fungování kruhu.

„Nejvíc mě zaujalo to držení hranic prostřednictvím talking piece – kamene, že mohl mluvit jen ten, kdo ho drží. Napřed jsem měla pocit, že je to trochu omezující, ale pak jsem si řekla, že to bylo super, že díky tomu má ve větším počtu lidí každý možnost říct, co potřebuje, není přerušován, každý si ho vyslechne a taky je díky tomu dán prostor pro zpracování si toho, co ten druhý říká, neříká něco hned unáhle. Jako mediátorce mi i restorativní kruh dává velký smysl.“ *Natálie Brezanská, asistentka Nejvyššího soudu a mediátorka Mediačního a edukačního centra v Brně.*

Setkání mělo přednáškovou a praktickou nácvikovou část. Z přednáškové části byly pořízeny nahrávky, praktická část pak byla přetavena do metodického textu. Registrováno bylo 103 osob, z toho 84 účastníků*ic v místě; 81 % ženy.

29 %

seniorů v ČR trpí týráním
a zneužíváním

41 %

odhad skutečnosti
na základě zkušeností

FEANCI

Fenomén EAN (týrání, zneužívání a špatného zacházení se seniory) v kontextu sociálních služeb v ČR: inovace v detekci, prevenci a péči

Projekt „Fenomén EAN (týrání, zneužívání a špatného zacházení se seniory) v kontextu sociálních služeb v ČR: inovace v detekci, prevenci a péči“ jsme zahájili v září 2023 spolu s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí. Projekt je spolufinancován Technologickou agenturou ČR v rámci Programu SIGMA.

Projekt reaguje na rostoucí zájem o lidskoprávní agendu v seniorské politice. V úzké spolupráci s aplikačním garantem – MPSV – se pokusí nově nastavit způsoby řešení závažného společenského problému EAN. Tímto projektem navazujeme na výsledky projektu RESTABUS, který popsál, že **špatným zacházením, týráním, zanedbáváním a podříváním důstojnosti trpí v ČR ročně okolo 30 % seniorů a seniorek starších 65 let.**

Tímto novým projektem usilujeme o metodologické inovace a zmapování společenského klimatu v dané oblasti. Jejím důležitým aspektem je i to, že řada seniorů, kteří EAN trpí v komunitě, ve svém domově

a sousedství nebo ve veřejném prostoru, se dříve nebo později stává klienty různých typů sociálních a zdravotních služeb. Proto Výzkumný ústav práce a sociálních věcí v rámci tohoto projektu také povede **dialog s profesionály v příslušných oborech o tom, jak poskytovat potřebným lidem pomoc se znalostí nejnovějších poznatků o fenoménu EAN.**

Mezi výstupy projektu budou jak vědecké texty, tak praktické metodiky. Tematicky zahrnují např. snahu o odhad společenských nákladů, analýzu mediálního diskurzu nebo kvalitativní výzkum mezi poskytovateli sociálních služeb. Projekt začal v červenci 2023 a Gerontologický institut do něj vstoupil v září 2023, ale první předběžné výsledky by tým měl přinést již začátkem roku 2024. Jedním z důležitých výstupů je totiž i práce v odborné skupině **Bezpečí seniorů**, která byla ustanovena na MPSV pro podporu řešení těchto výzev, na kterých panuje široká interdisciplinární a politická shoda.

Komplexní řešení EAN

Cílem projektu bylo rozšiřovat povědomí mezi širší veřejností o rizikových faktorech ve stáří, které vedou k nevhodnému jednání na seniorech a zároveň informovat o tom, co je a co není špatné zacházení na starších dospělých. Cílem bylo poukázat na to, že k nevhodnému jednání dochází nejen v rodinách, mezi příbuznými, ale také v institucích (pobytové sociální a zdravotní služby).

Z řad veřejnost jsme zejména cílili na občany, kteří jsou přímo či nepřímo dotčeni nevhodným jednáním na starších dospělých, pak na širší veřejnost a samotné seniory a seniorky.

V rámci projektu jsme zrealizovali **kampaň v ulicích Prahy (15. 6.)** – podpořeno cca 4 000 lidí, dále jsme **natočili propagační informační spot a uskutečnili dramaterapie pro seniory a seniorky** (podpořeno 63 lidí).

Kampaň

Dne 15. 6. 2023 ke světovému dni proti násilí na seniorech dobrovolníci ŽIVOTa90 rozdávali po Praze letáky k dané problematice a poskytovali informace. Dobrovolníci byli v tématu proškoleni. Letáků se rozdistribovalo přes 4 000 kusů. Asi 35 lidí dobrovolníci odkázali na další služby jako Linky důvěry atd.

Dramaterapie

Osvětu tohoto fenoménu a také případnou sanaci narušených vztahů mezi seniory a jejich blízkými jsme nabídli řešit prostřednictvím 4 dramaterapií, které vedl Jan Lorman a Hana Strejčková. Proběhly 4 drama-terapeutické setkání, každé po 2–2,5 hodinách. Formou povídání o nejrůznějších situacích a hraní rolí získávali účastníci přeneseně vlastní zkušenost z role oběti, násilníka, svědka a dalších. Celkem jsme podpořili dramaterapií 63 lidí, oproti avizovaných 70. Pražská a lounská skupina si vyžádala pokračování setkání ve stejném složení. Proto ve skupinách pokračujeme. Je s postupující časem vidět, jak se skupina otevírá a na lednovém setkání již začali situace přehrávat.

Louny	9. 11. 2023
Praha	5. 12. 2023
Praha	18. 12. 2023
České Budějovice	19. 12. 2023

Spot

Zároveň jsme ve spolupráci s Hanou Strejčkovou (divadelní režisérka a dramaturgyně, choreografka, performerka, publicistka a pedagožka, dramaterapeutka), Janem Lormanem a Petrem Olšou vytvořili **spot „Slzy, které svět nevidí“** – o problematice týrání, zneužívání a zanedbávání. Spot je tvořen několika obrazy – situacemi, jak psychické, fyzické týrání může probíhat. Stejně tak jsou obrazy inspirované nedůstojným jednáním nebo zanedbáváním péče. Na spotu se podílelo kromě výše uvedených také 6 seniorů a seniorek, maskérka a kostymérka. Spot je ke shlédnutí na našich webových stránkách a šíříme po sociálních sítích. V tomto roce plánujeme oslovit se spotem některá vybraná divadla a média.

Konference Olomouc

– 2. ročník

„Týrání, zneužívání a zanedbávání seniorů“

Gerontologický Institut se spolu s krajským úřadem Olomouckého kraje již podruhé podílel na organizaci jednodenní konference na téma Týrání, zneužívání a zanedbávání seniorů. Konference proběhla 15. 11. 2023 v prostorách kongresového sálu KÚOK (Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc) v čase od 9:30 do 16:00 hod a zúčastnili se jí zástupci NNO pracující se seniory v rámci Olomouckého kraje.	09:30–09:50	Zahájení a úvodní slovo Mgr. Ivo Slavotínek, 1. náměstek hejtmana Olomouckého kraje
	09:50–11:00	Metody detekce, intervence týrání a zanedbávání seniorů MgA. Jan Lorman
	11:00–11:30	Inovativní cesty definice, měření prevalence a řešení seniorského abusu v ČR Mgr. Lucie Vidovičová, Ph.D.
	11:30–12:00	Vzorce seniorského abusu a mezigenerační přenos násilí – zjištění z první prevalence studie Mgr. et Mgr. Marcela Petrová Kašková, Ph.D.
	13:00–13:45	Špatné zacházení se seniory v kontextu zařízení sociálních služeb MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc.
	13:45–14:30	Procesy řešení týrání, zneužívání a zanedbávání seniorů v ČR MgA. Jan Lorman
	14:30–15:00	Praxe na lince důvěry z hlediska řešení a prevence špatného zacházení se seniory Mgr. Aneta Mundok Nitschová

Spolufinancováno
Evropskou unií

Olomoucký kraj

Advocacy a lobbingsvé aktivity

a

ČLENSTVÍ V ODBORNÝCH SKUPINÁCH

- Výbor pro práva starších osob.
- Pracovní skupina proti zneužívání seniorů Parlamentu ČR.
- Rada vlády pro seniory a otázky stárnutí.
- Komise pro spravedlivé důchody.
- Komise pro novelu zákona o sociálních službách.
- INPEA.

b

PROSAZOVÁNÍ KONCEPTU ZNEUŽÍVÁNÍ A NEVHODNÉHO JEDNÁNÍ VŮČI STARŠÍM DOSPĚLÝM DO STRATEGICKÝCH VLÁDNÍCH DOKUMENTŮ

- Celoroční práce ve vládním Výboru pro práva starších osob, parlamentní Pracovní skupině pro zneužívání seniorů a Radě vlády pro seniory a otázky stárnutí.
- V roce 2023 pokračoval Výbor vlády pro ochranu práv starších osob v projednávání tématu Elder Abuse and Neglect s cílem zařadit toto téma do Akčního plánu pro prevenci domácího a genderově podmíněného násilí. Novela byla schválena vládou 5. prosince 2021.

c

KRITIKA VLÁDNÍCH A SYSTÉMOVÝCH OPATŘENÍ, OMEZUJÍCÍCH ZÁKLADNÍ LIDSKÁ PRÁVA STARŠÍCH LIDÍ

- Pokračování v systematickém monitoringu státních a krajských aktivit souvisejících s právy starších dospělých.
- Veřejná vystoupení proti systematickému ageismu, diskriminaci starších dospělých v pobytových službách, veřejných institucích apod.

d

OSVĚTA O SENIORSKÉM ABUSU A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- Konference Stáří spojuje 2023.
- Konference Olomouc.
- Workshop – Využití restorativní Justice.

Ekonomické údaje za rok 2023

Rozvaha podle Přílohy č. 1
vyhlášky č. 504/2002 Sb.

ROZVAHA
v plném rozsahu
ke dni 31.12.2023
(v celých tisících Kč)

Účetní jednotka doručí:
1 x příslušnému fin. orgánu

IČO

24813737

Název, sídlo a právní forma účetní jednotky
Gerontologický institut, o.p.s.
Karoliny Světlé 286/18
Praha 1
110 00

Označení	AKTIVA		číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k posled. dni účetního období
a	b		c	1	2
B.	Krátkodobý majetek celkem	Součet B.I. až B.IV.	41	170	209
B. II.	Pohledávky celkem	Součet B.II.1. až B.II.19.	71		22
B. II. 1.	Odběratelé	(311)	52		22
B. III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	Součet B.III.1. až B.III.7.	80	168	185
B. III. 1.	Peněžní prostředky v pokladně	(211)	72	20	11
B. III. 3.	Peněžní prostředky na účtech	(221)	74	148	174
B. IV.	Jiná aktiva celkem	Součet B.IV.1. až B.IV.2.	84	2	2
B. IV. 1.	Náklady příštích období	(381)	81	2	2
	Aktiva celkem	Součet A. až B.	85	170	209

Označení	PASIVA		číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k posled. dni účetního období
a	b		c	3	4
A.	Vlastní zdroje celkem	Součet A.I. až A.II.	86	-689	-503
A. I.	Jmění celkem	Součet A.I.1. až A.I.3.	90		303
A. I. 2.	Fondy	(911)	88		303
A. II.	Výsledek hospodaření celkem	Součet A.II.1 až A.II.3.	94	-689	-806
A. II. 1.	Účet výsledku hospodaření	(963)	91	x	-117
A. II. 2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	(931)	92	-182	x
A. II. 3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	(932)	93	-507	-689
B.	Cizí zdroje celkem	Součet B.I. až B.IV.	95	859	712
B. III.	Krátkodobé závazky celkem	Součet B.III.1. až B.III.23.	129	782	712
B. III. 1.	Dodavatelé	(321)	106	213	262
B. III. 3.	Přijaté zálohy	(324)	108	25	
B. III. 5.	Zaměstnanci	(331)	110	67	
B. III. 7.	Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. pojištění	(336)	112	25	
B. III. 9.	Ostatní přímé daně	(342)	114	10	
B. III. 12.	Závazky ve vztahu k státnímu rozpočtu	(346)	117	3	19
B. III. 13.	Závazky ve vztahu k rozpočtu orgánů územ. samospr. celků	(348)	118	12	4
B. III. 17.	Jiné závazky	(379)	122	427	427
B. IV.	Jiná pasiva celkem	Součet B.IV.1. až B.IV.2.	133	77	
B. IV. 2.	Výnosy příštích období	(384)	131	77	
	Pasiva celkem	Součet A. až B.	134	170	209

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTECH GERONTOLOGICKÉHO INSTITUTU, O.P.S. ZA ROK 2023

Výkaz zisku a ztráty
podle Přílohy č. 2
vyhlášky č. 504/2002 Sb.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY
v plném rozsahu
ke dni 31.12.2023
(v celých tisících Kč)

Název, sídlo a právní forma účetní
jednotky
Gerontologický institut, o.p.s.
Karolíny Světlé 286/18
Praha 1
110 00

Účetní jednotka doručí:
1 x příslušnému finančnímu orgánu

IČO
24813737

Označení	TEXT	Číslo řádku	Činnosti		
			Hlavní	Hospodářská	Celkem
			5	6	7
A. I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby Součet A.I.1. až A.I.6.	2	440		440
A. I. 1.	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	3	12		12
A. I. 4.	Náklady na cestovné	6	3		3
A. I. 6.	Ostatní služby	8	425		425
A. III.	Osobní náklady Součet A.III.10. až A.III.14.	13	1 105		1 105
A. III. 10.	Mzdové náklady	14	907		907
A. III. 11.	Zákonné sociální pojištění	15	198		198
A. V.	Ostatní náklady Součet A.V.16. až A.V.22.	21	12		12
A. V. 19.	Kursově ztráty	25	1		1
A. V. 22.	Jiné ostatní náklady	28	11		11
	Náklady celkem Součet A.I. až A.VIII.	39	1 557		1 557
B. I.	Provozní dotace Hodnota B.I.1.	41	1 212		1 212
B. I. 1.	Provozní dotace	42	1 212		1 212
B. III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	47	228		228
	Výnosy celkem Součet B.I. až B.V.	61	1 440		1 440
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním ř. 61 - (ř. 39 - ř.37)	62	-117		-117
D.	Výsledek hospodaření po zdanění ř. 62 - ř. 37	63	-117		-117

Děkujeme za pozornost

